

บทความวิจัย

ผลการสอนแบบใช้ปัญหาเป็นหลักต่อผลการเรียนรู้เรื่อง กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการประกอบวิชาชีพการพยาบาล ของนักศึกษาพยาบาล*

สุนิภา ชินวุฒิ** พัทธธีรา วุฒิพงษ์พัทธ์** จุฑามาศ คำอุตม**

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้ เป็นการวิจัยกึ่งทดลอง (quasi-experimental research design) แบบวัดหลังการทดลอง มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาผลการเรียนรู้เรื่อง กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการประกอบวิชาชีพการพยาบาล ด้านความรู้ ความสามารถทางปัญญา และพฤติกรรมด้านคุณธรรม จริยธรรม ภายหลังการสอนแบบใช้ปัญหาเป็นหลัก และ ความพึงพอใจต่อการสอนแบบใช้ปัญหาเป็นหลักของนักศึกษาพยาบาล วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี ชลบุรี ชั้นปีที่ 2 จำนวน 74 คน ที่เรียนวิชา จริยศาสตร์และกฎหมายวิชาชีพการพยาบาล ทำการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ สถิติเชิงพรรณนา และสถิติอ้างอิงในการวิเคราะห์ (one-sample t-test)

ผลการวิจัยพบว่า

ผลการเรียนรู้เรื่อง กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการประกอบวิชาชีพการพยาบาล ด้านความรู้ ความสามารถทางปัญญาของนักศึกษาพยาบาล เมื่อเทียบกับเกณฑ์ประเมินผลการเรียนรู้ นักศึกษามีผลการเรียนรู้สูงกว่าเกณฑ์ร้อยละ 60 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ผลการเรียนรู้เรื่อง กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการประกอบวิชาชีพการพยาบาล เกี่ยวกับพฤติกรรมด้านคุณธรรม จริยธรรมของนักศึกษาพยาบาล ภายหลังการสอนแบบใช้ปัญหาเป็นหลักอยู่ในระดับมาก ($M = 3.56$, $SD = 0.24$) และนักศึกษามีความพึงพอใจต่อการสอนแบบใช้ปัญหาเป็นหลักอยู่ในระดับมาก ($M = 4.16$, $SD = 0.40$)

ผลการวิจัยครั้งนี้ชี้ให้เห็นว่า การสอนแบบใช้ปัญหาเป็นหลักช่วยส่งเสริมให้นักศึกษาพยาบาล มีความรู้ ความสามารถทางปัญญาในการคิดวิเคราะห์ปัญหาได้อย่างเหมาะสม และแก้ไขปัญหาอย่างมีวิจารณญาณ และมี พฤติกรรมด้านคุณธรรม จริยธรรมเพิ่มมากขึ้น ดังนั้น ควรนำรูปแบบการสอนแบบใช้ปัญหาเป็นหลักไปใช้ในการ จัดการเรียนการสอนในรายวิชาต่างๆ เพื่อให้ผู้เรียนได้พัฒนาทักษะการคิดวิเคราะห์

คำสำคัญ: ความรู้ ความสามารถทางปัญญา; พฤติกรรมด้านคุณธรรม จริยธรรม; การสอนโดยใช้ปัญหาเป็นหลัก; นักศึกษาพยาบาล

* ได้รับทุนอุดหนุนการวิจัย จากวิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี ชลบุรี อำเภอเมือง จังหวัดชลบุรี ผู้เขียนหลัก: sunipa88@yahoo.com
** อาจารย์ วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี ชลบุรี อำเภอเมือง จังหวัดชลบุรี

ความเป็นมาของปัญหา

การจัดการเรียนการสอนหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิตตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับปริญญาตรีที่มีกระบวนการมุ่งเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยบูรณาการศาสตร์ทางการพยาบาล (professional meaning) ศาสตร์ที่เกี่ยวข้องและการเรียนรู้เกี่ยวกับผู้ใช้บริการ (client meaning) มีกระบวนการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างผู้เรียน ผู้สอนและผู้ให้บริการบนพื้นฐานความเอื้ออาทร ภายใต้สภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้จากสภาพจริง ด้วยวิธีการจัดการเรียนการสอนที่หลากหลายมุ่งเน้นชุมชน เพื่อให้ได้บัณฑิตที่มีความรู้ ความสามารถเชิงวิชาชีพ มีคุณธรรม จริยธรรม ทักษะทางปัญญา ทักษะการคิดวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสาร และความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ และทักษะการปฏิบัติการพยาบาล รวมทั้ง มีภาวะผู้นำ สามารถแก้ไขปัญหาได้อย่างเป็นระบบ ตามการเปลี่ยนแปลงของสังคม¹

การจัดการเรียนการสอนในหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต (หลักสูตรปรับปรุง) พ.ศ. 2556 ของวิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี ชลบุรี มีการจัดการเรียนการสอนรายวิชา จริยศาสตร์และกฎหมายวิชาชีพการพยาบาล สำหรับนักศึกษาพยาบาลศาสตรชั้นปีที่ 2 โดยมีจุดมุ่งหมายให้นักศึกษามีความรู้ ความเข้าใจทฤษฎี จริยศาสตร์ จริยธรรม และจรรยาบรรณวิชาชีพ กฎหมายวิชาชีพ นิติเวช นิติจิตเวช และกฎหมายที่เกี่ยวข้อง ปัญหาจริยธรรมทางการพยาบาล และสามารถแก้ไขจริยธรรมวิชาชีพได้ รวมถึง แนวทางการนำไปใช้ในการปฏิบัติการพยาบาลและการดำเนินชีวิต ซึ่งนักศึกษาจะเกิดผลลัพธ์การเรียนรู้ 5 ด้าน คือ 1) ด้านคุณธรรม จริยธรรม คือ การมีพฤติกรรมที่แสดงออกถึงความมีระเบียบวินัย ความซื่อสัตย์ ความรับผิดชอบการกระทำของตนเอง ต่อบุคคลวิชาชีพและสังคม ให้เป็นแบบอย่างที่ดีต่อผู้อื่นในการดำรงตนและการปฏิบัติงาน 2) ด้านความรู้ คือ มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับหลักจริยธรรม จรรยาบรรณวิชาชีพ สิทธิผู้ป่วย สิทธิพยาบาลและกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับวิชาชีพที่มีความสำคัญต่อการปฏิบัติการพยาบาล 3) ด้านทักษะทางปัญญา คือ มีการค้นคว้า สืบค้นและวิเคราะห์ความรู้จากสื่อ เทคโนโลยี สารสนเทศ ทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษได้อย่างมีประสิทธิภาพ และสามารถนำความรู้ที่ได้มาพัฒนาจริยธรรมและวัฒนธรรมในการดำรงชีวิต 4) ด้านทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ คือ การมีปฏิสัมพันธ์อย่างสร้างสรรค์ระหว่างนักศึกษาด้วยกัน 5) ด้านทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสารและการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ คือ นักศึกษาสามารถวิเคราะห์ สื่อสารและถ่ายทอดหลักจริยธรรม และจรรยาบรรณวิชาชีพให้ผู้อื่นเข้าใจได้ โดยเลือกและใช้รูปแบบการนำเสนอ ตลอดจน ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ การสื่อสารได้อย่างเข้าใจและมีประสิทธิภาพ ซึ่งการส่งเสริมให้ผู้เรียนได้บรรลุผลลัพธ์การเรียนรู้ทั้ง 5 ด้าน ได้อย่างครบถ้วน ต้องจัดการเรียนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลางการเรียนรู้

การเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นหลัก (problem-based learning) เป็นวิธีการเรียนรู้บนหลักการของการใช้ปัญหาเป็นจุดเริ่มต้นในการเชื่อมโยงความรู้ที่มีอยู่เดิม ให้ผสมผสานกับข้อมูลใหม่ แล้วประมวลเป็นความรู้ใหม่ โดยใช้ปัญหาเป็นตัวกระตุ้นให้ผู้เรียนไปแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง ฝึกวิธีคิดเพื่อแก้ปัญหาและค้นคว้าหาความรู้ ความเข้าใจ ทั้งขั้นพื้นฐานและขั้นสูง ซึ่งจะทำให้ผู้เรียนเกิดทักษะในการแก้ปัญหา และทำให้การเรียนรู้แบบลุ่มลึก ส่งเสริมการทำงานเป็นทีม มีโอกาสฝึกทักษะการสื่อสาร การแก้ปัญหา และการคิดอย่างมีวิจารณญาณ การหาข้อสรุป เมื่อมีข้อขัดแย้ง เป็นวิธีการจัดการเรียนรู้ที่มีแนวคิดสอดคล้องกับการจัดการศึกษาในศตวรรษที่ 21 ซึ่งการเรียนรู้ที่เกิดขึ้น เมื่อผู้เรียนได้สร้างความรู้ที่เป็นของตนเองขึ้นมาจากความรู้ที่มีอยู่เดิมหรือจากความรู้ที่เข้ามาใหม่ ส่งผลให้ผู้เรียน เรียนอย่างเข้าใจ ทำให้มีการจดจำอย่างยาวนาน เป็นการเรียนรู้อย่างแท้จริง และสนับสนุนให้เกิดการเรียนรู้ด้วยตนเอง เพราะจะสามารถพัฒนาผู้เรียนให้เป็นผู้ที่มีการเรียนรู้ตลอดชีวิต ส่งผลให้สามารถปฏิบัติงานได้อย่างมีความสุขและมีประสิทธิภาพ²⁻⁴

จากผลการดำเนินงานรายวิชาในการศึกษาที่ผ่านมา ของวิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี ชลบุรี พบว่า ผู้เรียนและผู้สอนให้ข้อเสนอแนะว่า ควรนำกรณีศึกษาวิเคราะห์ในการเรียนการสอนมากขึ้น เป็นไปตามการเปลี่ยนแปลงทางสังคม วัฒนธรรมและสิ่งแวดล้อมในปัจจุบัน หรือการวิเคราะห์สถานการณ์ที่เป็นไปตามบริบทของประเทศ และจากการประเมินคุณภาพบัณฑิต โดยผู้บัณฑิตพบว่า ทักษะทางปัญญามีคะแนนเฉลี่ยน้อยที่สุด ($M = 3.0$) โดยข้อที่น้อยที่สุด คือ ความสามารถคิดวิเคราะห์อย่างเป็นระบบ โดยใช้ความรู้ทางวิชาชีพและศาสตร์อื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง ซึ่งการสอนแบบใช้ปัญหาเป็นหลัก จะช่วยให้ผู้เรียนสามารถวิเคราะห์ปัญหาจากโจทย์สถานการณ์ และมีกระบวนการศึกษาค้นคว้าอย่างเป็นระบบ จากการศึกษา พบว่า คะแนนเฉลี่ยของคุณลักษณะและทักษะการคิดอย่างมีวิจารณญาณของนักศึกษาโดยรวม ภายหลังการเรียนการสอนแบบใช้ปัญหาเป็นหลักสูงกว่าก่อนการเรียนการสอนแบบใช้ปัญหาเป็นหลัก⁵ ดังนั้น การจัดการเรียนการสอนแบบใช้ปัญหาเป็นหลักที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลางการเรียนรู้ ให้ผู้เรียนแสวงหาความรู้ วิเคราะห์ปัญหาและแก้ไขปัญหาด้วยเหตุผล จะช่วยพัฒนาทักษะทางปัญญาของผู้เรียน ผู้วิจัย จึงสนใจศึกษาผลการเรียนรู้เรื่อง กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการประกอบวิชาชีพการพยาบาล จากการสอนแบบใช้ปัญหาเป็นหลัก เพื่อนำไปพัฒนาผู้เรียนให้เกิดความสามารถในการคิดวิเคราะห์ในการแก้ปัญหาเรื่อง กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการประกอบวิชาชีพการพยาบาล

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาผลการเรียนรู้เรื่อง กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการประกอบวิชาชีพการพยาบาลด้านความรู้ ความสามารถทางปัญญา และพฤติกรรมด้านคุณธรรม จริยธรรมของนักศึกษาพยาบาล ภายหลังการสอนแบบใช้ปัญหาเป็นหลัก
2. เพื่อเปรียบเทียบผลการเรียนรู้เรื่อง กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการประกอบวิชาชีพการพยาบาลด้านความรู้ ความสามารถทางปัญญาของนักศึกษาพยาบาล ภายหลังการสอนแบบใช้ปัญหาเป็นหลักกับเกณฑ์ที่กำหนด
3. เพื่อศึกษาความพึงพอใจต่อการสอนแบบใช้ปัญหาเป็นหลักของนักศึกษาพยาบาล

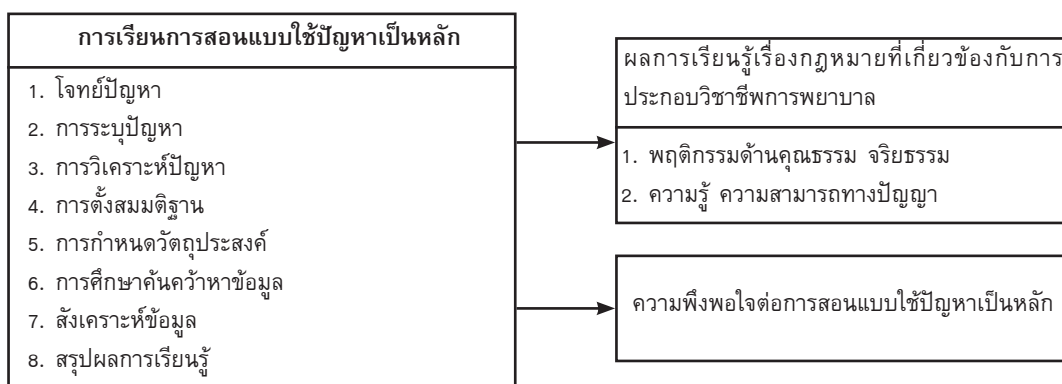
คำถามการวิจัย

1. ผลการเรียนรู้เรื่อง กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการประกอบวิชาชีพการพยาบาล ด้านความรู้ ความสามารถทางปัญญา และพฤติกรรมด้านคุณธรรม จริยธรรม ของนักศึกษาพยาบาลที่ได้รับการสอนแบบใช้ปัญหาเป็นหลักเป็นอย่างไร
2. ผลการเรียนรู้ เรื่องกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการประกอบวิชาชีพการพยาบาล ด้านความรู้ ความสามารถทางของนักศึกษาพยาบาล ภายหลังการสอนแบบใช้ปัญหาเป็นหลักสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดหรือไม่
3. ความพึงพอใจต่อการสอนแบบใช้ปัญหาเป็นหลักของนักศึกษาพยาบาลเป็นอย่างไร

สมมติฐานการวิจัย

ผลการเรียนรู้ เรื่อง กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการประกอบวิชาชีพการพยาบาลด้านความรู้ ความสามารถทางปัญญาของนักศึกษาพยาบาล ภายหลังการสอนแบบใช้ปัญหาเป็นหลักสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนด

กรอบแนวคิดการวิจัย

รูป 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

วิธีการดำเนินการวิจัย

การวิจัยนี้ เป็นการวิจัยกึ่งทดลอง (quasi-experimental research design) แบบวัดหลังการทดลอง กลุ่มตัวอย่าง เป็นนักศึกษาพยาบาลชั้นปีที่ 2 จำนวน 74 คน วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี ชลบุรี ที่กำลังศึกษาวิชา จริยศาสตร์และกฎหมายวิชาชีพการพยาบาล

จริยธรรมในการวิจัย การศึกษาครั้งนี้ ได้รับการรับรองจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์จากวิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี ชลบุรี ผู้วิจัยมีแนวทางในการพิทักษ์สิทธิของกลุ่มตัวอย่าง โดยอธิบายวัตถุประสงค์ ขั้นตอนและรายละเอียดในการวิจัยและการเก็บรวบรวมข้อมูล รวมทั้ง เปิดโอกาสให้กลุ่มตัวอย่างซักถามปัญหาหรือข้อสงสัยต่างๆ การมีส่วนร่วมในการวิจัยครั้งนี้ เป็นความสมัครใจของนักศึกษา ข้อมูลที่ได้จากการศึกษาวิจัยได้เก็บรวบรวมไว้ และผู้วิจัยจะนำเสนอผลการวิจัยโดยภาพรวม

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. เครื่องมือทดลอง โดยการสังเคราะห์เนื้อหาวิชา จริยศาสตร์และกฎหมายวิชาชีพการพยาบาล เพื่อกำหนดวัตถุประสงค์และมโนทัศน์ที่นักศึกษาต้องศึกษา กำหนดสถานการณ์ปัญหาที่ใช้ในการเรียนการสอนแบบใช้ปัญหาเป็นหลัก โดยการกำหนดจำนวนสถานการณ์ กำหนดวัตถุประสงค์และมโนทัศน์ที่นักศึกษาต้องศึกษาในแต่ละสถานการณ์ สร้างชุดการเรียนการสอนแบบใช้ปัญหาเป็นหลัก โดยสร้างสถานการณ์ที่เป็นปัญหา สร้างคู่มือนักศึกษา สร้างคู่มืออาจารย์ สร้างตารางการเรียนและกิจกรรมการเรียนการสอนแบบใช้ปัญหาเป็นหลัก นำไปให้ผู้เชี่ยวชาญด้านการจัดการเรียนการสอนทางพยาบาลศาสตร์ จำนวน 3 ท่าน ทำการตรวจสอบความตรง (validity) และปรับแก้ไขชุดการเรียนการสอนแบบใช้ปัญหาเป็นหลัก จากนั้นนำตัวอย่างสถานการณ์ปัญหา คู่มืออาจารย์ แผนการสอนไปทดลองใช้กับนักศึกษาพยาบาลชั้นปีที่ 3 วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี ชลบุรี จำนวน 8 คน จากนั้นนำเครื่องมือมาปรับปรุง

2. เครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล มี 3 ชุด คือ

ชุดที่ 1 แบบประเมินพฤติกรรมด้านคุณธรรม จริยธรรม เป็นแบบสังเกตพฤติกรรม มีลักษณะเป็นมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ จำนวน 15 ข้อ ผู้วิจัยนำไปให้ผู้เชี่ยวชาญด้านการจัดการเรียนการสอนทางพยาบาลศาสตร์ จำนวน 3 ท่าน ทำการตรวจสอบความตรง (validity) และปรับปรุงแบบวัดตามคำแนะนำของ

ผู้ทรงคุณวุฒิ หลังจากนั้นนำไปทดลองใช้กับอาจารย์พยาบาล จำนวน 2 ท่าน ที่ไปสังเกตนักศึกษาพยาบาลชั้นปีที่ 3 วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี ชลบุรี จำนวน 2 คน ได้ค่าความเที่ยงของแบบสังเกต 0.92

ชุดที่ 2 แบบทดสอบความรู้ ความสามารถทางปัญญาเรื่อง กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับวิชาชีพการพยาบาล มีลักษณะเป็นข้อสอบปรนัย แบบเลือกตอบ 4 ตัวเลือก จำนวน 56 ข้อ เป็นข้อสอบรู้จำ 7 ข้อ เข้าใจ 12 ข้อ นำไปใช้ 10 ข้อ วิเคราะห์ 25 ข้อ ประเมินค่า 2 ข้อ นำแบบทดสอบที่สร้างขึ้นทั้งหมด นำไปทดลองใช้กับนักศึกษาพยาบาลชั้นปีที่ 3 จำนวน 35 คน เพื่อหาค่าอำนาจจำแนกและค่าความยากง่าย ผู้วิจัยคัดเลือกแบบทดสอบ ที่มีค่าอำนาจจำแนกตั้งแต่ 0.2 และค่าความยากง่าย ที่มีค่าอยู่ระหว่าง 0.2 - 0.8 เลือกข้อสอบที่ใช้ได้ทั้งหมด 40 ข้อ หาค่าความเที่ยงโดยคำนวณจากสูตรสัมประสิทธิ์อัลฟาของ ครอนบาค์ ของข้อสอบทั้งชุดมีค่า 0.71 และสัดส่วนของข้อคำถามที่วัดความจำ ความเข้าใจและนำไปใช้ (19 ข้อ) กับการวิเคราะห์และประเมินค่า (21 ข้อ) มีค่า 1:1.2

ชุดที่ 3 แบบสอบถามความพึงพอใจต่อการสอนแบบใช้ปัญหาเป็นหลักของนักศึกษาพยาบาล มีลักษณะเป็นมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ จำนวน 22 ข้อ ผู้วิจัยนำเครื่องมือไปให้ผู้เชี่ยวชาญด้านการจัดการเรียนการสอนทางพยาบาลศาสตร์ จำนวน 3 ท่าน ทำการตรวจสอบความตรง (validity) ทำการปรับปรุงแบบวัดตามคำแนะนำของผู้ทรงคุณวุฒิ ส่วนค่าความเที่ยง ไม่ได้ตรวจสอบ เนื่องจากยังไม่มีกลุ่มตัวอย่างที่ใช้รูปแบบการสอนแบบใช้ปัญหาเป็นหลักในสถานการณ์ที่สร้างขึ้นใหม่ทั้งหมด

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ภายหลังได้รับอนุมัติจากคณะกรรมการพิจารณาจริยธรรมในการวิจัยของวิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี ชลบุรี แล้ว ผู้วิจัยจัดประชุมนักศึกษาพยาบาล เพื่ออธิบายวัตถุประสงค์ของการวิจัย ขั้นตอนในการเก็บรวบรวมข้อมูล การพิทักษ์สิทธิของผู้เข้าร่วมการวิจัย และเปิดโอกาสให้นักศึกษาซักถามปัญหาหรือข้อสงสัยต่างๆ

2. ผู้วิจัยสอนนักศึกษาทั้งหมดเกี่ยวกับวิธีการจัดการสอนแบบใช้ปัญหาเป็นหลัก ขั้นตอนการเรียนการสอน กระบวนการกลุ่ม และแจกคู่มือผู้เรียนให้นักศึกษาศึกษาทบทวนล่วงหน้า

3. ผู้วิจัยจัดประชุมกลุ่มอาจารย์ผู้สอน เพื่อทำความเข้าใจเกี่ยวกับวิธีการจัดการสอนแบบใช้ปัญหาเป็นหลัก ขั้นตอนการเรียนการสอน บทบาทผู้สอนในกระบวนการกลุ่ม คู่มือครู แบบประเมินต่างๆ และวิธีการประเมินผล

4. ผู้วิจัยแบ่งกลุ่มผู้เรียนออกเป็น 5 กลุ่มๆ ละ 14 - 15 คน กลุ่มตัวอย่างได้รับการสอนแบบใช้ปัญหาเป็นหลักในรายวิชา จริยศาสตร์และกฎหมายวิชาชีพการพยาบาล เรื่อง กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับวิชาชีพการพยาบาล สัปดาห์ละ 2 ชั่วโมง และศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง สัปดาห์ละ 3 ชั่วโมง เป็นเวลา 6 สัปดาห์ มีอาจารย์ประจำกลุ่มเป็นผู้สอนและประเมินพฤติกรรมผู้เรียนระหว่างการเรียนการสอนทุกครั้ง และให้ผู้เรียนประเมินตนเองเมื่อสิ้นสุดการเรียน

5. ระยะเวลาในการเก็บรวบรวมข้อมูล ระหว่างเดือนตุลาคม ถึงเดือนธันวาคม 2557

ผลการวิจัย

1. ผลการเรียนรู้ด้านคุณธรรม จริยธรรมของนักศึกษาพยาบาลที่ได้รับการสอนโดยใช้ปัญหาเป็นหลัก

ตาราง 1 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับผลการเรียนรู้ด้านคุณธรรม จริยธรรมของนักศึกษาพยาบาลที่ได้รับการสอนโดยใช้ปัญหาเป็นหลัก (N = 74)

ด้านคุณธรรม จริยธรรม	M	SD	ระดับผลการเรียนรู้
1. ความสามารถแยกแยะความถูกต้อง ความดี และความชอบ	3.44	0.40	ปานกลาง
2. การเคารพคุณค่าและศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์	3.53	0.37	มาก
3. ความรับผิดชอบต่อการกระทำของตนเอง	3.58	0.39	มาก
4. การมีระเบียบวินัยและซื่อสัตย์	3.68	0.27	มาก
รวม	3.56	0.24	มาก

จากตาราง 1 พบว่า นักศึกษาพยาบาลที่ได้รับการสอนโดยใช้ปัญหาเป็นหลัก มีผลการเรียนรู้พฤติกรรมด้านคุณธรรม จริยธรรมโดยรวมอยู่ในระดับมาก ($M = 3.56$, $SD = 0.24$) เมื่อพิจารณาเป็นรายกลุ่ม พบว่า การมีระเบียบวินัยและซื่อสัตย์มีค่าเฉลี่ยสูงสุด มีผลการเรียนรู้อยู่ในระดับมาก ($M = 3.68$, $SD = 0.27$) ส่วนความสามารถแยกแยะความถูกต้อง ความดีและความชอบมีค่าเฉลี่ยน้อยสุด มีผลการเรียนรู้อยู่ในระดับปานกลาง ($M = 3.44$, $SD = 0.40$)

2. ผลการเรียนรู้ด้านความรู้ ความสามารถทางปัญญาของนักศึกษาพยาบาลที่ได้รับการสอนโดยใช้ปัญหาเป็นหลัก พบว่า นักศึกษาพยาบาล จำนวน 74 คน สอบผ่านเกณฑ์การประเมินผลของสถาบัน ร้อยละ 60 จำนวน 43 คน คิดเป็นร้อยละ 58.16 โดยมีคะแนนเฉลี่ย 25.58 จากคะแนนเต็ม 40 คะแนน คิดเป็นร้อยละ 63.95

ตาราง 2 เปรียบเทียบผลการเรียนรู้ด้านความรู้ ความสามารถทางปัญญา โดยการสอนแบบใช้ปัญหาเป็นหลักของนักศึกษาพยาบาลเมื่อเทียบกับเกณฑ์ที่กำหนด (N = 74)

ด้านความรู้ ความสามารถ	M	SD	t	df	p-value
หลังสอน	25.58	2.92	4.53	73	0.01

จากตาราง 2 พบว่า นักศึกษาพยาบาลมีผลการเรียนรู้ด้านความรู้ ความสามารถทางปัญญาจากการสอนโดยใช้ปัญหาเป็นหลัก มีคะแนนเฉลี่ยสูงกว่าร้อยละ 60 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

3. ความพึงพอใจต่อการสอนโดยใช้ปัญหาเป็นหลักของนักศึกษาพยาบาล

จากการศึกษา พบว่า นักศึกษามีความพึงพอใจต่อการสอนโดยใช้ปัญหาเป็นหลักของนักศึกษาพยาบาลอยู่ในระดับมาก ($M = 4.16$, $SD = 0.40$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ทุกข้อมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($M = 3.92$ - 4.39 , $SD = 0.53$ - 0.77) ข้อที่มีค่าคะแนนเฉลี่ยสูงสุด คือ ผู้สอนฝึกฝนให้นักศึกษารู้จักการทำงานเป็นกลุ่ม ($M = 4.39$, $SD = 0.61$) รองลงมา คือ วิธีการสอนกระตุ้นให้ผู้เรียนแสวงหาความรู้เพิ่มเติมอยู่เสมอ ($M = 4.37$, $SD = 0.63$)

อภิปรายผลการวิจัย

นักศึกษาพยาบาลที่ได้รับการสอนโดยใช้ปัญหาเป็นหลัก มีผลการเรียนรู้พฤติกรรมด้านคุณธรรม จริยธรรมโดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า การมีระเบียบวินัยและซื่อสัตย์มีค่าเฉลี่ยสูงสุด อาจเนื่องมาจากวิชาชีพพยาบาล จะต้องใช้ศาสตร์และศิลป์ในการทำงานกับมนุษย์ ในปรัชญาหลักสูตร จึงระบุงการมีคุณธรรม

จริยธรรม เป็นคุณลักษณะบัณฑิตที่พึงประสงค์ และมาตรฐานผลการเรียนรู้ตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับปริญญาตรี สาขาพยาบาลศาสตร์ ฉะนั้น แต่ละรายวิชาจะมีการจัดการเรียนการสอนให้เกิดทักษะในด้านนี้^{1,6} ทั้งนี้ การจัดการสอนแบบใช้ปัญหาเป็นหลัก ต้องแสวงหาความรู้ นำมาอภิปรายและวิเคราะห์ร่วมกันกับสมาชิกในกลุ่มกันอย่างกว้างขวาง ในหลากหลายมุมมอง ส่งเสริมทักษะการมีระเบียบวินัยในการทำงานเป็นทีม การเรียนแบบกลุ่มย่อยต้องมีการฝึกกา กลุ่มและหน้าที่ต่าง ๆ ภายในกลุ่ม มีความซื่อสัตย์ต่อตนเองและเพื่อนในกลุ่ม การนำข้อมูลของคนอื่นมาใช้มีการเขียนอ้างอิงชัดเจน ประกอบกับเรื่องที่น่าสนใจมาเป็นปัญหาเป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับกฎหมายวิชาชีพ ทำให้มีการอภิปรายในด้านคุณธรรม จริยธรรมมากยิ่งขึ้น

ผลการเรียนรู้ด้านความรู้ ความสามารถทางปัญญาของนักศึกษาพยาบาล จากการสอนโดยใช้ปัญหาเป็นหลัก พบว่า นักศึกษาพยาบาล จำนวน 74 คน สอบผ่านเกณฑ์การประเมินผลของสถาบัน ร้อยละ 60 จำนวน 43 คน คิดเป็นร้อยละ 58.16 โดยมีคะแนนเฉลี่ย 25.58 จากคะแนนเต็ม 40 คะแนน คิดเป็นร้อยละ 63.95 และมีคะแนนเฉลี่ยสูงกว่า ร้อยละ 60 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 จะเห็นว่า นักศึกษาที่สอบไม่ผ่านเกณฑ์มีเป็นจำนวนมาก เนื่องจากวิธีการสอนโดยใช้ปัญหาเป็นหลัก จะส่งผลให้นักศึกษาเกิดกระบวนการคิดแก้ปัญหา แต่นักศึกษาไม่เคยเรียนลักษณะเช่นนี้มาก่อน ครั้งนี้ข้อสอบที่วัดการคิดขั้นสูงมีเป็นจำนวนมาก เป็นข้อคำถามที่วัดความจำ ความเข้าใจ และนำไปใช้ จำนวน 19 ข้อ ส่วนข้อสอบวิเคราะห์และประเมินค่า มีจำนวน 21 ข้อ จึงทำให้นักศึกษาจำนวนหนึ่งสอบไม่ผ่านเกณฑ์ ผลการศึกษานี้สอดคล้องกับการศึกษาของ Wiriawit⁷ พบว่า นักศึกษามีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน โดยใช้กิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานสูงกว่าเกณฑ์ร้อยละ 60 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 และการศึกษาของ Pratumvian⁸ และ Tiyawong⁹ พบว่า ค่าคะแนนเฉลี่ยผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่า ก่อนเรียนที่ได้รับ การสอนโดยใช้ปัญหาเป็นหลัก การสอนโดยใช้ปัญหาเป็นหลัก ทำให้นักศึกษาได้รับความรู้เช่นเดียวกับการสอนด้วยรูปแบบปกติ ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะวิธีการสอนแบบใช้ปัญหาเป็นหลักใช้หลักการเรียนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง เรียนจากประสบการณ์ โดยใช้กรณีศึกษาในวิชาชีพมาเป็นตัวกระตุ้นให้เกิดการเรียนรู้ การเสริมสร้างทักษะที่จำเป็นต่อการเรียนรู้อย่างต่อเนื่องและการปฏิบัติงานทางวิชาชีพ ในด้านการแก้ปัญหา การสื่อสาร และการทำงานเป็นทีม นอกจากนี้ การสอนแบบใช้ปัญหาเป็นหลัก ยังสร้างแรงจูงใจในการเรียนรู้ เพราะใช้ปัญหาจริงมาเป็นตัวกระตุ้น สามารถประยุกต์ความรู้มาใช้ในการแก้ปัญหา รวมถึง ผู้เรียนมีการเรียนรู้แบบความคิดสร้างสรรค์ เพราะต้องใช้ความรู้เดิมที่มีอยู่มาคิดในการสร้างความรู้ใหม่ที่จำเป็น เพื่อต่อเติมเสริมเข้ากับความรู้เดิม^{2,10}

อีกประการหนึ่ง ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยใช้กระบวนการเรียนการสอน 8 ขั้นตอน คือ 1) โจทย์ปัญหา ผู้สอนแจกสถานการณ์ปัญหาให้ผู้เรียนทำความเข้าใจกับสิ่งที่กำหนดให้ 2) การระบุปัญหา ผู้เรียนทำความเข้าใจกับสถานการณ์ปัญหา 3) การวิเคราะห์ปัญหา เป็นการคิดอย่างมีเหตุผลในการสรุปรวบรวมความคิดเห็น ความรู้และความคิดของสมาชิกภายในกลุ่มเกี่ยวกับขบวนการ กลไกที่เป็นไปได้ในการแก้ปัญหา 4) การตั้งสมมติฐาน ผู้เรียนร่วมแสดงความคิดเห็นแบบระดมสมอง เพื่อสร้างสมมติฐานที่สมเหตุสมผลกับสถานการณ์ปัญหา 5) การกำหนดวัตถุประสงค์ ผู้เรียนร่วมกันอภิปรายภายในกลุ่มและตัดสินใจ ข้อมูลอะไรที่จำเป็นและยังขาดอยู่ กลุ่มผู้เรียนช่วยกันกำหนดวัตถุประสงค์การเรียนรู้เพื่อไปค้นคว้าข้อมูล ซึ่งต้องใช้ทักษะการทำงานเป็นทีม 6) การศึกษาค้นคว้าหาข้อมูล ผู้เรียนแต่ละคนในกลุ่มจะมีหน้าที่รับผิดชอบในการไปศึกษาค้นคว้าหาข้อมูลจากแหล่งข้อมูลที่หลากหลาย 7) การสังเคราะห์ข้อมูล ผู้เรียนแต่ละคนจะนำความรู้ที่ได้จากการศึกษาค้นคว้ามานำเสนอในกลุ่ม โดยใช้ทักษะการสื่อสารให้ผู้อื่นเข้าใจ ถ้าข้อมูลที่หาแล้วยังไม่ครบถ้วน จะต้องหาข้อมูลเพิ่มเติม 8) สรุปผลการเรียนรู้ เป็นการสรุปสาระสำคัญที่ได้จากการเรียนรู้ร่วมกัน จากแหล่งเรียนรู้ กิจกรรมกลุ่ม และการนำเสนอผลที่ได้จากการเรียนรู้ของผู้เรียน จากนั้น ผู้สอนและผู้เรียนร่วมกันสรุปสาระสำคัญของกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับวิชาชีพการพยาบาล ซึ่งกระบวนการทั้งหมดนี้ จะช่วยให้ผู้เรียน

มีความคิดริเริ่มในการวิเคราะห์ปัญหาได้อย่างเหมาะสม เสนอแนวทางแก้ไขปัญหาและแก้ไขปัญหาอย่างมีวิจารณญาณ นักศึกษามีความพึงพอใจต่อการสอนโดยใช้ปัญหาเป็นหลักของนักศึกษาพยาบาลอยู่ในระดับมาก ($M = 4.16$, $SD = 0.40$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ทุกข้อมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก เนื่องจากนักศึกษาเห็นว่า วิธีการสอนแบบใช้ปัญหาเป็นหลักมีประโยชน์ต่อผู้เรียนหลายประการ ได้แก่ การวางแผนการเรียนรู้ด้วยตนเอง การควบคุมตนเอง และรับผิดชอบต่อการเรียนรู้ของตนเอง มีการพัฒนาทักษะการทำงานเป็นทีม ทำให้กลุ่มมีประสิทธิภาพในการพัฒนาจุดหมายร่วมกัน เกิดทักษะการตั้งคำถามเพื่อให้เกิดการเรียนรู้ ทักษะการประเมินข้อมูลจากแหล่งข้อมูลต่างๆ ทักษะการคิดวิเคราะห์ ทักษะการสืบค้นข้อมูล ทักษะการสื่อสาร การพัฒนาทักษะการเป็นผู้นำ ช่วยให้ผู้เรียนรู้จักการแก้ปัญหา มีความคิดวิเคราะห์อย่างเป็นระบบ มีการแสวงหาความรู้เพิ่มเติมอยู่เสมอ และส่งเสริมการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ บรรยากาศการช่วยเหลือกัน ผู้เรียนมีความกระตือรือร้น มีการศึกษาค้นคว้าด้วยตนเองอย่างต่อเนื่อง ยอมรับความคิดเห็นของผู้อื่น นอกจากนี้ ผู้เรียนมีความพึงพอใจต่อการสอนแบบใช้ปัญหาเป็นหลัก เพราะเกิดความสุขในการเรียนรู้ ได้เรียนรู้สิ่งต่างๆ มากมายที่ตนอยากรู้ หรือสิ่งที่เพื่อนนำมาเล่าให้ฟัง ดังนั้น การสอนแบบใช้ปัญหาเป็นหลักเรื่อง กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการประกอบวิชาชีพการพยาบาล สามารถทำให้ผู้เรียนเข้าใจและสามารถนำความรู้ไปใช้ในการประกอบวิชาชีพได้ และยังพัฒนาทักษะด้านต่างๆ ของผู้เรียนตามผลลัพธ์การเรียนรู้ของหลักสูตร มีความพร้อมในการเป็นพยาบาลที่ดีต่อไป

สรุป ผลการเรียนรู้ เรื่อง กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการประกอบวิชาชีพการพยาบาลด้านความรู้ ความสามารถทางของนักศึกษาพยาบาล ภายหลังการสอนแบบใช้ปัญหาเป็นหลัก มีคะแนนเฉลี่ยสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนด พฤติกรรมด้านคุณธรรม จริยธรรมของนักศึกษาพยาบาล ภายหลังการสอนแบบใช้ปัญหาเป็นหลักอยู่ในระดับมาก และนักศึกษามีความพึงพอใจต่อการสอนแบบใช้ปัญหาเป็นหลักมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ฉะนั้น ควรส่งเสริมให้นำรูปแบบการจัดการเรียนการสอนโดยใช้ปัญหาเป็นหลักไปใช้ในการจัดการเรียนการสอนในรายวิชาต่างๆ เพื่อพัฒนาทักษะการคิดวิเคราะห์ของนักศึกษา

ข้อเสนอแนะในการนำผลงานวิจัยไปใช้

1. นำรูปแบบการสอนแบบใช้ปัญหาเป็นหลักไปใช้ในการจัดการเรียนการสอนในรายวิชาต่างๆ เพื่อให้ผู้เรียนได้พัฒนาพฤติกรรมด้านคุณธรรม จริยธรรม และความรู้ ความสามารถทางปัญญาในด้านต่างๆ
2. ควรศึกษาเปรียบเทียบวิธีการสอนแบบใช้ปัญหาเป็นหลักกับรูปแบบการสอนอื่น

เอกสารอ้างอิง

1. Boromarajonani College of Nursing, Chonburi. Nursing curriculum of nursing science for bachelor of nursing science. (rev. ed). Chonburi: Boromarajonani College of Nursing; 2013.
2. Satayasai W. Training for problem-based learning teaching method. 2014 May 20-23, Asia Airport Hotel: Pathumthani; 2014. Thai.
3. Barrows HS. Problem-based learning applied to medical education. (rev. ed). Illinois: School of Medicine, Southern Illinois University; 2000.
4. Siu HM, Laschinger HK, Vingilis E. The effect of problem-based learning on nursing students' perceptions of empowerment. J Nurs Education. 2005; 44(10): 459-69.

5. Kusol K, Wongnart S, Jaraeprapal U. Effect of problem-based learning on critical thinking skill of nursing students in children and adolescents nursing practicum. *Journal of Nursing and Education*. 2008; 1(2): 32-45. Thai.
6. Education Development, Department, Praboromarajchanok Institute for Health Workforce Development. Manual of learning outcomes assessment towards Thai qualifications framework standard for higher education in nursing, nursing college of Praboromarajchanok Institute for Health Workforce Development. Nonthaburi: Praboromarajchanok Institute for Health Workforce Development; 2013.
7. Wiriyawit N. The result of using learning activities based on problem-based learning of university students of communication arts in Phranakorn Rajabhat University. Bangkok: Phranakorn Rajabhat University; 2014.
8. Pratumviang C. A study of effectiveness in teaching through the problem-based approach: A case study of Ubon Ratchathani Rajabhat University, Thailand [Research]. [Ubon Ratchathani]: Ubon Ratchathani Rajabhat University; 2008.
9. Tiyawong J. An instructional model using a problem-based approach for the development of students' mathematical content knowledge and mathematical process [Thesis]. [Khon Kaen]: Khon Kaen University; 2006. 447 p.
10. Baker CM. Problem-based learning for nursing: integrating lessons from other disciplines with nursing experience. *J Prof Nurs*. 2000; 16(5): 258-66. doi: 10.1053/jpnu.2000.9461.

Outcomes of Problem Based Learning about Laws and Regulations related to Nursing*

Sunipa Chinnawoot** Patteera Wuthiphongpat** Jutamast Kumudom**

Abstract

This quasi - experimental study, one-group, posttest only was to determine learning outcomes based on problem solving. Participants included 74 sophomore nursing students who were studying a title of laws and regulations in subscription of Ethics and laws in Nursing Profession under the title of at Boromarajonani College of Nursing, Chon Buri. At baseline, students were measured their knowledge and cognitive skills, ethics and moral behaviors. At the end of program, students were measured with satisfaction, and their knowledge and cognitive skills, and ethics and moral behaviors. The data were analyzed for descriptive statistics and one sample t - test.

Results showed that nursing students had higher scores on knowledge and cognitive skills about laws and regulations related to nursing, when compare with standard score was significantly different at the 0.01 level ($p < 0.01$). The participants had scores at good level of the ethics and moral behaviors after participating in problem based learning teaching on laws and regulations related to nursing ($M = 3.56$, $SD = 0.24$). The student's satisfaction towards studying using problem based learning was at a high level.

This finding suggests that problem based learning strategy is helpful to develop critical analysis skills and improve a moral and ethical concern among nursing students. Therefore, problem based learning strategy might help nursing students to make decision and solve problems ethically and effectively.

Keywords: ethics and moral behaviors; knowledge and cognitive skills; problem based learning; nursing students

* Granting supported by Boromarajonani College of Nursing, Chon Buri, Chon Buri, Thailand. Corresponding author: sunipa88@yahoo.com

** Lecturer, Boromarajonani College of Nursing, Chon Buri, Chon Buri, Thailand.